

9.2 HYSE

9.2.1 FISKET I 2014

Tabell 1 gir en oversikt over kvoter, oppfisket kvantum og førstehandsverdi i 2014 fordelt på de ulike fartøygruppene i fisket etter hyse nord for 62°N. Vi ser at den norske kvoten var overfisket med ca. 1 100 tonn ved årsskiftet, og det vil si ca. 1,2 %.

Tabell 1: Gruppekvoter, fangst og førstehandsverdi i 2014

Fartøygrupper	Kvot (tonn)	Fangst (tonn)	Rest (tonn)	Utnyttelses- grad (%)	Verdi (1.000 kr)
Trål totalt	33 148	33 130	18	99,9 %	534 891
Torsketrål	32 398	32 538	-140	100,4 %	525 997
Seitrål	750	592	158	78,9 %	8 894
Konvensjonelle	54 892	57 874	-2 982	105,4 %	658 405
Lukket kystgruppe ¹ :	40 830	45 651	-4 821	111,8 %	445 185
<i>Fartøy under 11 meter hjemmelslengde</i>	<i>9 257</i>	<i>9 521</i>	<i>-264</i>	<i>102,9 %</i>	<i>90 533</i>
<i>Fartøy 11 - 14,9 meter hjemmelslengde</i>	<i>8 534</i>	<i>11 102</i>	<i>-2 568</i>	<i>130,1 %</i>	<i>129 100</i>
<i>Bifangstordning under 15 meter hj.lengde³</i>	<i>4 338</i>	<i>1 948</i>	<i>2 390</i>	<i>44,9 %</i>	
<i>Fartøy 15 - 20,9 meter hjemmelslengde</i>	<i>12 045</i>	<i>14 199</i>	<i>-2 154</i>	<i>117,9 %</i>	<i>124 360</i>
<i>Fartøy over 21 meter hjemmelslengde</i>	<i>6 656</i>	<i>8 881</i>	<i>-2 225</i>	<i>133,4 %</i>	<i>101 192</i>
Konvensjonelle havfiskefartøy	9 735	9 935	-200	102,1 %	196 418
Åpen kystgruppe	4 327	2 288	2 039	52,9 %	16 802
Forskning og forvaltning	584	228	356	39,0 %	3 335
Rekreasjons- og ungdomsfiske²	300	300	0	100,0 %	401
Kompensasjon havfiskeflåten⁴	1 560		1 560		
Annet⁵		20	-20		101
Totalt	90 484	91 552	-1 068	101,2 %	1 197 133

Kilde: Landings- og sluttseddelregisteret og Konsesjons- og deltakerregisteret i Fiskeridirektoratet pr. 15. mai 2015

¹ Fangst føres på hjemmelslengde til fartøy som lander fangsten og tar ikke hensyn til leiefartøyordningen

² Registrert ungdoms- og rekreasjonsfiske utgjorde 54 tonn, men det legges til grunn at hele avsetningen ble tatt

³ Ved fiske innenfor bifangstordningen spesifiseres ikke verditall, men verdien oppgis som aggregerte tallstørrelser innenfor lukket kystgruppe totalt for begge kvoteordninger

⁴ Fangst på denne avsetningen føres på fartøykvotene/avsetning seitrål

⁵ Fangst som ikke kan plasseres på gyldige fiskeritillatelser

I juli 2014 fikk havfiskeflåten tildelt kompensasjonskvoter på 20 tonn hyse pr. fartøy som kompensasjon for manglende adgang til EU-sonen vinteren 2014. Torsketrålere, seitrålere og konvensjonelle havfiskefartøy fikk dette kvotetillegget uavhengig av kvotestige og bifangstregulering. Kvotetillegget kunne fiskes i et direktefiske. Det ble ikke satt krav til rapportering når flåten fisket innenfor kompensasjonskvotene og derfor bokføres all fangst innenfor ordinære gruppekvoter og bifangstavsetning seitrål.

Det gjenstod 18 tonn av trålerne kvote ved årsskiftet, mens konvensjonelle havfiskefartøys gruppekvote var «overfisket» med 200 tonn. Til sammen gjenstod en restkvote på 1 378 tonn hyse i havfiskeflåten ved årsskiftet justert for kompensasjonskvotene.

Fiskeridirektøren besluttet å reforede restkvantum av ubenyttet tredjelandskvantum av hyse (809 tonn) til lukket kystgruppe i oktober for å avhjelpe av en vanskelig situasjon med mangel på ferskt råstoff i landindustrien (jf. sak 9.1 om torsk).

Lukket kystgruppe overfisket gruppeandelen med ca. 4 800 tonn, mens det gjenstod ca. 2 000 tonn i åpen kystgruppe. Netto overfiske i kystflåten utgjorde derfor ca. 2 800 tonn.

Det har vært mye frustrasjon og uro rundt hysereguleringene i kystflåten de siste årene. Myndighetene har avveid hensynet til å ha nok hyse som bifangst i torskefisket ut året opp mot hensynet til å la deler av flåten få drive direktefiske etter hyse i perioder. Tabell 2 gir en oversikt over refordelingsdatoer og overregulering i de enkelte lengdegruppene 2014.

Tabell 2: Overregulering i lukket kystgruppes fiske etter hyse nord for 62°N i 2014

Hjemmelslengde	Største lengde	1. jan - 14. jan	15. jan - 28. jan	29. jan - 27. mars	28. mars - 1. mai	2. mai - 9.nov	10. nov- 16.nov	17. nov - 31.des
Under 11 m	Under 11 m	100 %	300 %	1200 %	5 000 %	Fritt fiske	Fritt fiske	Ingen*
	Over 11 m	50 %	150 %	600 %	2 500 %	Fritt fiske	Fritt fiske	Ingen*
11 - 14,9 m	Under 11 m	100 %	200 %	800 %	1 200 %	1 800 %	100 %	Ingen*
	Over 11 m	50 %	100 %	400 %	600 %	900 %	50 %	Ingen*
15 - 20,9 m	Under 11 m	40 %*	40 %*	40 %*	40 %*	400 %	40 %*	40 %*
	Over 11 m	20 %*	20 %*	20 %*	20 %*	200 %	20 %*	20 %*
21 - 27,9 m	Under 11 m	40 %*	40 %*	40 %*	40 %*	400 %	40 %*	40 %*
	Over 11 m	20 %*	20 %*	20 %*	20 %*	200 %	20 %*	20 %*

*Overregulering garanterte kvoter

Fartøy under 15 meter hjemmelslengde ble regulert med maksimalkvoter med 100 % og 50 % overregulering avhengig av fartøyets største lengde fra årets begynnelse. Fartøy over 15 meter hjemmelslengde ble regulert med fartøykvoter med 40 % og 20 % overregulering avhengig av fartøyets største lengde fra årets begynnelse. Allerede i januar anmodet fiskerinæringen om kvoteøkninger for fartøy under 15 meter hjemmelslengde. Det ble reforedelt fire ganger våren 2014 da gode værforhold, uvanlig høy fisketakt og hyseinnblanding i fangstene resulterte i at mange fartøy nådde kvotetaket etter et par sjøvær. Overreguleringen ble også økt i samråd med fiskerinæringen for fartøy over 15 meter hjemmelslengde i mai 2014.

Det ble også åpnet for bifangst av hyse utover høsten 2014 for å legge til rette for at fartøy som var ferdige med hysekvotene kunne fortsette fisket etter torsk.

Bifangst fartøy under 15 meter hjemmelslengde:

Det ble satt av 4 338 tonn hyse fra gruppekvote til fartøy under 15 meter hjemmelslengde øremerket en bifangstordning i 2014. Fartøy kunne delta i ordningen selv om de hadde fartøy- eller maksimalkvote igjen, og bifangsten ble avregnet på ukebasis. Fisket innenfor bifangstordningen åpnet 1. september innenfor 25 %. Tillatt prosent ble økt til 40 % fra og med 17. november.

Bifangst fartøy over 15 meter hjemmelslengde:

Det ble ikke satt av noe kvantum til å dekke bifangst for fartøy over 15 meter hjemmelslengde i 2014. Fra 16. september ble det åpnet for at fartøy som var ferdige med maksimalkvoten, kunne ha 20 % bifangst av hyse i de enkelte fangster og ved landing. Prosenten ble økt til 30 % fra og med 13. november og så redusert til 10 % fra 1. desember.

9.2.2 KVOTESITUASJONEN I 2015

Tabell 3 viser totalkvoten av hyse fordelt på Norge, Russland og tredjeland i 2015 etter en overføring på 4 500 tonn fra Russland til Norge.

Tabell 3: Kvotesituasjonen for 2015

Land	Kvote (tonn)
Norge	88 115
Russland	79 115
Tredjeland	11 270
Totalt	178 500

Totalkvoten inkluderer 4 000 tonn hyse til hver av partene som kan disponeres til forsknings- og forvaltningsformål. 930 tonn av avsatt tredjelandskvote er tilbakeført til nasjonal kvote fra året begynnelse. Av den norske kvoten har man valgt å disponere 548 tonn til forsknings- og forvaltningsformål, og 300 tonn til dekning av fangst innenfor ungdomsfiskeordningen og rekreasjonsfiske (fritids- og turistfiske). 930 tonn er avsatt til havfiskeflåten som kompensasjon for manglende adgang i EU-sonen i 2014. Dette innebærer en disponibel kvote for norske fiskere på 87 267 tonn. 851 tonn av avsatt kvote til tredjeland er ikke fordelt pr. 25. mai. Den norske kvoten er videre fordelt med 33 161 tonn (38 %) til trål og 54 106 tonn (62 %) til fartøy som fisker med konvensjonelle redskaper.

Fiskeridirektoratet er kjent med at det har funnet sted en metoderevisjon med hensyn til beregning av hysebestanden i ICES (*Det internasjonale råd for havforskning*) tidligere i år. En ny og bedre bestandsmodell har ført til at gytebestanden for hyse er oppjustert til det dobbelte og tilsier at totalkvoten av hyse kunne vært omtrent 25 % høyere i 2015.

I protokollen fra 44. sesjon i Den blandete norsk-russiske fiskerikommisjon står følgende vedrørende eventuelle justeringer av kvotene av hyse og torsk i 2015:

«Dersom ICES` rådgivning i juni 2015 tilsier at TAC for torsk og hyse kan økes, kan partene avtale nye TAC-er for torsk og hyse pr. korrespondanse innen 1. juli 2015.»

Siden det pr. i dag ikke kjent hvorvidt totalkvoten av hyse for 2015 vil bli oppjustert, tar saksfremlegget her ikke hensyn til en eventuell oppjustering av hysekvoten.

9.2.3 REGULERINGSOPPLEGGET OG UTVIKLINGEN I FISKET

Tabell 4 viser gruppekvoter, fangst og førstehåndsverdi for 2015 pr. 25. mai 2015. Vi ser at det gjenstår ca. 50 000 tonn av årets kvote, og det vil si 56 %.

Tabell 4: Gruppekvoter, fangst og førstehåndsverdi i 2015

Fartøygrupper	Kvote (tonn)	Fangst (tonn)	Rest (tonn)	Utnyttelsesgrad (%)	Verdi (1.000 kr)
Trål totalt	33 161	13 757	19 404	41,5 %	142 493
Torsketrål	32 411	13 173	19 238	40,6 %	136 716
Seitrål	750	584	166	77,9 %	5 777
Konvensjonelle	54 106	25 489	28 617	47,1 %	254 505
Lukket gruppe ¹ :	40 038	20 361	19 677	50,9 %	170 580
Fartøy under 11 meter hj.lengde	9 211	2 722	6 489	29,6 %	23 686
Fartøy 11 - 14,9 meter hj.lengde	8 490	6 010	2 480	70,8 %	48 701
Bifangstordning under 15 meter hj.lengde ³	4 000		4 000		
Fartøy 15 - 20,9 meter hj.lengde	11 811	7 279	4 532	61,6 %	62 119
Fartøy over 21 meter hj.lengde	6 526	4 350	2 176	66,7 %	36 074
Konvensjonelle havfiskefartøy	9 739	3 568	6 171	36,6 %	74 164
Åpen gruppe	4 329	1 560	2 769	36,0 %	9 761
Forskning og forvaltning	548	31	517	5,7 %	373
Rekreasjons- og ungdomsfiske²	300	300		100 %	219
Kompensasjon havfiskeflåten⁴	930		930		
Annet⁵		18	-18		95
Totalt	89 045	39 595	49 450	44,5 %	397 685

Kilde: Landings- og sluttседdelregisteret og Konesjons- og deltakerregisteret i Fiskeridirektoratet pr. 25. mai 2015

¹ Fangst føres på hjemmelslengde til fartøy som lander fangsten og tar ikke hensyn til leiefartøyordningen

² Registrert ungdoms- og rekreasjonsfiske utgjør 31 tonn, men det legges til grunn at hele avsetningen tas

³ Ved fiske innenfor bifangstordningen spesifiseres ikke verditall, men verdien oppgis som aggregerte tallstørrelser innenfor lukket kystgruppe totalt for begge kvoteordninger

⁴ Fangst på denne avsetningen føres på fartøykvotene og avsetning seitrål

⁵ Fangst som ikke kan plasseres på gyldige fiskeritillatelser

Av trålkvoten på 33 161 tonn er 32 411 tonn fordelt til torskestrålerne, mens 750 tonn er avsatt til å dekke bifangst av hyse i seitrålfisket. Torskestrålerne er regulert med fartøyskvoter uten overregulering med 369 tonn pr. kvotefaktor.

Fartøy med seitråltillatelse kan ha bifangst på inntil 15 % torsk og hyse regnet i rund vekt av fangst om bord til enhver tid og av landet fangst. På bakgrunn av problemer med innblanding av torsk, er det i perioden 1. januar til 31. mai tillatt å ha inntil 30 % bifangst av torsk og hyse. Så langt i år er det landet 584 tonn hyse i denne fartøygruppen.

For strålerne totalt er det landet ca. 13 800 tonn, og det gjenstår ca. 19 500 tonn av kvoten, og det vil si ca. 59 %. På samme tid i 2013 og 2014 stod henholdsvis ca. 61 % (22 300 tonn) og 65 % (21 700 tonn) igjen av gruppekvoten.

Konvensjonelle havfiskefartøy har 18 % av gruppekvoten til konvensjonelle fartøy, det vil si 9 739 tonn. Fartøy med kvotefaktor 1,00 har en fartøyskvote uten overregulering på 110 tonn. Pr. 25. mai har denne fartøygruppen landet ca. 3 600 tonn, og det betyr at ca. 63 %, 6 200 tonn, står igjen av gruppekvoten. På samme tid i 2013 og 2014 stod henholdsvis 49 % (5 300 tonn) og 53 % (5 100 tonn) igjen av gruppekvoten.

I tillegg er havfiskeflåten i 2015 tildelt kompensasjonskvoter for manglende adgang i EU-sonen i 2014. Kompensasjonskvotene følger ikke kvotestige. Torskestrålere, seitrålere og konvensjonelle havfiskefartøy er tildelt 15 tonn hyse pr. fartøy som kan tas i et direktefiske. Fangst innenfor kompensasjonskvotene bokføres innenfor ordinære gruppekvoter eller avsetning seitrål.

Fartøy i lukket kystgruppe er innplassert i Finnmarksmodellen etter hjemmelslengde, og hver lengdegruppe har egne gruppekvoter basert på summen av kvotefaktorer i den enkelte lengdegruppe.

Det er satt av 4 000 tonn hyse av gruppekvotene til fartøy under 15 meter hjemmelslengde øremerket en bifangstordning i 2015. Fisket innenfor bifangstordningen åpner 7. september. Fartøy kan delta i ordninga selv om de har fartøy- eller maksimalskvote igjen. Bifangsten beregnes ut fra samlet fangst i tidsrommet fra og med mandag til og med søndag. Fartøy som har hyseskvote igjen blir belasta for fangsten som overstiger 25 % på ukebasis. I den enkelte fangst og ved landing skal huseandelen være mindre enn 50 %, med mindre overskytende kvantum kan belastes fartøyetts egen skvote.

Tabell 5 gir oversikt over overregulering i lukket kystgruppes fiske etter hyse i 2015. All overregulering er utdelt som maksimalskvoter fra årets begynnelse. Fartøyene har garanterte kvoter uten overregulering i bunn. Sammenlignet med 2014 (tabell 2) ble det gitt en høyere overregulering fra årets start, ingen overregulering er gitt som garanterte kvoter og det er ikke foretatt refordelinger hittil i år.

Tabell 5: Overregulering i lukket kystgruppes fiske etter hyse nord for 62°N i 2015

Hjemmelslengde	Største lengde	1. jan - dags dato
Under 11 m	Under 11 m	1 200 %
	Over 11 m	600 %
11 - 14,9 m	Under 11 m	600 %
	Over 11 m	300 %
15 - 20,9 m	Under 11 m	80 %
	Over 11 m	40 %
21 - 27,9 m	Under 11 m	80 %
	Over 11 m	40 %

Fartøy i lukket kystgruppe har 74 % (40 038 tonn) av kvoten til konvensjonelle fartøy. Fartøy i lukket kystgruppe har pr. 25. mai landet ca. 20 400 tonn, og det gjenstår således ca. 19 700 tonn av kvoten og det vil si ca. 49 %. På samme tid i 2013 og 2014 stod henholdsvis 51 % (22 600 tonn) og 58 % (23 000 tonn) igjen av gruppekvoten.

Fiskeridirektoratet viser til at fisketakten i lukket kystgruppe har vært høyere i samtlige lengdegrupper hittil i år sammenlignet med 2014 og at fisket ble stoppet i alle lengdegrupper høsten 2014. Fiskeridirektoratet er bekymret for at overreguleringen ligger for høyt og fisket eventuelt må stoppes på maksimalkvotetilleggene. Det vil få uheldige konsekvenser for høstfisket etter torsk. Selv med en eventuell adgang til å forskuttere 10 % av gruppekvote fra 2016 i en modell med kvotefleksibilitet, kan disponibelt kvantum bli for lavt. Overreguleringen ser ut til å ligge for høyt, spesielt i lengdegruppene over 15 meter hjemmelslengde. Fiskeridirektoratet ser to alternative løsninger:

- I. Overreguleringen tas noe ned nå for å bremse fisketakten fremover, eller
- II. fisket går frem til gruppekvote er beregnet oppfisket og ved en stopp må det tas høyde for en bifangstordning for fartøy over 15 meter hjemmelslengde

Fiskeridirektøren ber reguleringsmøtet diskutere løsning I. og II. skissert ovenfor.

Fartøy i åpen kystgruppe har de resterende 8 % (4 329 tonn) av kvoten til konvensjonelle fartøy. Reguleringsopplegget er fritt fiske med garanterte kvoter i bunn. Fartøy i åpen kystgruppe har pr. 25. mai landet ca. 1 600 tonn. På samme tid i 2013 og 2014 hadde fartøy i åpen kystgruppe landet henholdsvis 1 000 tonn og 900 tonn hyse.

9.2.4 KVOTEFLEKSIBILITET

Tradisjonelt har kvoteutnyttelse og deltakelse vært lav i åpen kystgruppe og lukket kystgruppe under 15 meter hjemmelslengde. Fartøy i lukket kystgruppe over 15 meter hjemmelslengde har hatt høyere kvoteutnyttelse og har derfor fått «skli» på gruppekvote til den mindre kystflåten. I 2014 gjenstod vel 2 000 tonn i åpen kystgruppe (47 %), mens fartøy under 15 meter hjemmelslengde overfisket kvoten (inklusive bifangstavsetning) med vel ca. 400 tonn (2 %). Fartøy over 15 meter hjemmelslengde overfisket gruppekvote til sammen ca. 4 400 tonn (23 %). Det vises til diskusjonen i sak 5 «Innføring av kvotefleksibilitet mellom kvoteår i torskefiskeriene nord for 62°N» der Fiskeridirektøren foreslår at:

- ethvert kvantum fisket ut over vedkommende fartøygruppes gruppekvote, skal gå til fratrekk på fartøygruppens gruppekvote det påfølgende år, og
- dersom det gjenstår mer enn 10 % av en fartøygruppes restkvote, skal den overskytende kvoten refordeleres til alle fartøygrupper etter etablerte fordelingsnøkler det påfølgende år

Hysereguleringen i kystflåten er et eksempel på at kvoteandeler, kvoteutnyttelse og fiskeritillatelse ikke alltid harmonerer. Det har derfor utviklet seg en praksis der myndighetene har latt enkelte fartøygrupper få «skli» på andre fartøygruppers gruppekvoter i samråd med fiskerinæringen. Med andre ord en «arvefølge» mellom flåtegrupper. Ved innføring av kvotefleksibilitet på gruppenivå, kan mulighetene for å «skli» mellom gruppekvoter bli mindre da en fartøygruppes over- eller underfiske salderes mot neste års gruppekvote. Men dersom kvantumet som blir overført mellom gruppene utgjør mer enn 10 %, bør det tas stilling til om dette er hensiktsmessig. I en modell uten kvotefleksibilitet, blir alle fartøygrupper nullstilt til neste kvoteår, mens fartøygrupper med «for lave kvoteandeler» risikerer en ytterligere innstramning i en modell med kvotefleksibilitet. Fartøy over 15 meter hjemmelslengde overfisket gruppekvote til sammen ca. 4 400 tonn (23 %) i 2014. Fiskeridirektoratet ser at det kan bli vanskelig for fartøygruppene over 15 meter hjemmelslengde å gjennomføre et blandingsfiskeri etter torsk og hyse dersom det finner sted fratrekk på 23 % av gruppekvote det påfølgende kvoteåret.